

**Fundaziun Menzi-Jenny-Gertrud
Uffizi da sanadad dal Grischun
Center da furmaziun per la sanadad ed ils fatgs socials (bgs)**

Exposiziun a Cuira

La tgira palliativa cumenza amez la vita

Cuira, ils 28 da settember 2009. Sut il titel „La tgira palliativa cumenza amez la vita“ ha lieu dals 29 d'october fin ils 20 da november 2009 en il Center da furmaziun per la sanadad ed ils fatgs socials a Cuira in'exposiziun cun diversas occurrenzas d'accompagnament. Quest'exposiziun porscha a las visitadras ed als visitaders l'ocasiun da s'infurmar davart l'accompagnament palliativ cumplessiv. En il rom d'ina conferenza da pressa han las represchentantas dals portaders da l'exposiziun suttastritgà la muntada da la tgira, dal tractament e da l'accompagnament palliativ. Ils servetschs da tgira ambulants (Spitex), ils ospitals e las chasas d'attempads e da tgira en il Grischun han declerà la tgira palliativa sco in criteri da qualidad essenzial en lur instituziuns.

Tge è la tgira palliativa?

La tgira palliativa cumpiglia l'accompagnament cumplessiv dad umans grev malsauns, dad umans cronicamain malsauns e da moribunds. La tgira palliativa vul meglierar la qualidad da viver da pazientas e pazients sco era da lur confamigliars cun mitigiar las dolurs ed autras mulestas da la malsogna e cun mesiras preventivas. La finamira d'ina tgira palliativa cumplessiva è da crear cundiziuns degnas – sche pussaivel en il lieu giavischè da la persuna pertutgada e da sia famiglia – che permettan enfin la fin la meglra qualidad da viver pussaivla.

En il center da la tgira palliativa na stattan betg mo ils sintoms turmentants, betg mo il svilup da la malsogna, mabain l'istorgia da l'uman cun tut sia paina e ses basegns corporals, psychics, socials, culturals e spirituals. Per pudair cuntanscher tut quellas finamiras dovri la collavuraziun colleghiala da differentas personas spezializadas e voluntarias, sco era la cooperaziun da differentas organisaziuns sco ils ospitals, la Spitex, las chasas d'attempads e da tgira, las instituziuns socialas ed ecclesiasticas. Ultra da quai èn indispensablas personas che acquistan durant lur scolaziun la tenuta da basa necessaria, las enconuschientschas professunalas e las abilitads praticas per accompagnar umans grev malsauns e moribunds sco era lur confamigliars. E per finir dovri instituziuns cun las structures adattadas.

In'exposiziun cun in vast sustegn

L'exposiziun „La tgira palliativa cumenza amez la vita“ vegn sustegnì d'ina retscha da purtaders: la Fundaziun Menzi-Jenny-Gertrud, l'Uffizi da sanadad dal Grischun ed il Center da furmaziun per la sanadad ed ils fatgs socials (bgs).

Ina rolla remartgabla per il svilup da la tgira palliativa en il Grischun gioga la Fundaziun Menzi-Jenny-Gertrud. Ensemen cun experts, instituziuns, organisaziuns e voluntaris è ella s'engaschada ils davos onns per in accumpagnament degn dad umans grev malsauns, dad umans cronicamain malsauns e da moribunds. Grazia a quest engaschi èsi stà pussaivel d'instradar en differentas regiuns dal chantun l'integrasiun da la tgira palliativa en il provediment da basa. Ina persuna ordvart engaschada è Barla Cahannes Renggli, presidenta da la Fundaziun Menzi-Jenny-Gertrud. Ella considerescha l'accumpagnament palliativ sco incumbensa fundamentala indispensabla dal sector da sanadad sco era da la societad ed accentuescha l'impurtanza da sensibilisar la populaziun: „Cun l'exposiziun publica faschain nus in pass vers anora. Nus bandunain la sfera dals experts ed ans adressain a la publicitad.“

Il post spezialisà per dumondas da Spitex e da vegliadetgna da l'Uffizi da sanadad dal Grischun, in ulteriur purtader da l'exposiziun, promova la stretga collavuraziun cun la Fundaziun Menzi-Jenny-Gertrud. Per la manadra dal post, Margrit Weber, èn las experientschas fatgas en la pratica la basa per elavurar cundiziuns generalas politicas e giuridicas: „La tgira palliativa n'è nagina prestaziun singula definida en la lescha davart l'assicuranza da malsauns sco il tractament d'ina plaja, in'injecziun u in'otra prescripziun terapeutica. La tgira palliativa è dapli. L'interdependenza da purschidas spiritualas, socialas, psicologicas e curativas serva als umans pertutgads ed als dat segirtad, sustegn e forza.“

L'exposiziun n'ha betg lieu per casualitad en il Center da furmaziun per la sanadad ed ils fatgs socials (bgs); la scolaziun qualifitgada dal persunal da tgira e l'applicaziun sistematica da las enconuschentschas acquistadas èn la clav per ina tgira d'auta qualitat. L'accumpagnament palliativ ha ina gronda paisa durant la scolaziun, il perfecziunament ed ils curs supplementars. La directura dal bgs, Veronika Niederhauser, suttastritga la purschida e l'incumbensa da sia scola: „En il modul da furmaziun Tgira vegn fatg diever da la metoda d'emprender a basa da cas concrets. Durant las prelecziuns vegn intermediada la teoria ed en il trenament da las cumpetenzas s'occupan las studentas ed ils students a moda sistematica e concreta da l'accumpagnament da personas ch'èn sin murir.“

Far experientschas activas cun la tgira palliativa

L'exposiziun è concepida tenor in'idea dad Eva Waldmann, terapeuta d'art e d'expressiun, e da Peter Gschwend, dad Alteralter – concepts creativs cun senn. La finamira da l'exposiziun è d'intermediar a moda adequata ils numerus aspects differentes da la tgira palliativa. Las visitadras ed ils visitaders realiseschan co che la tgira palliativa daventa in'incumbensa da basa indesistibla dal sector da sanadad.

Las visitadoras ed ils visitaders survegnan medemamain ina brochura (gratuita, en lingua tudestga) cun las infurmaziuns da basa davart la tgira palliativa. La brochura ed ulteriuras infurmaziuns davart l'exposiziun chatt'ins er en l'internet sut www.palliative-gr.ch.

In program accumpagnant attractiv

L'exposiziun „La tgira palliativa cumenza amez la vita“ vegn accumpagnada da numerusas occurrenz che fan attent a las pussaivladads ed als cunfins da la tgira palliativa. Differentas preschentaziuns artisticas e litteraras, referats e visitas guidadas, musica ed umor duain intimar il public da sa fatschenta cun ils principis fundamentals d'ina tgira palliativa complessiva.

La vernissascha cun la cussegliera governativa Barbara Janom Steiner, scheffa dal departament da giustia, segirezza e sanadad, ha lieu gievgia, ils 29 d'october 2009, a las 17.00, en il Center da furmaziun per la sanadad ed ils fatgs socials (bgs) en la Gürtelstrasse 42-44 a Cuira.

L'exposiziun è averta da glindesdi fin venderdi da las 9.00 fin las 17.00. Pliras sairas han lieu occurrenz d'accumpagnament. Ulteriuras infurmaziuns davart il program ed infurmaziuns davart las visitas guidadas planisadas u organisadas tenor basegn chattais Vus en l'internet sut www.palliative-gr.ch.

Persuna da contact per la pressa: Livio Zanolari, lavur da publicitad, 081 284 28 96, info@z-pr.ch